

1218
5/8/22

สาร FINE ARTS DEPARTMENT NEWSLETTER
กรมศิลปากร

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔ ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ISSN 0857-572X

วัดราชนัลดาราม วรวิหาร

วัดราชนัลดาราม วรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๒ ถนนมหาไชย แขวง
บวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๙ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
ด้วยทรงมีพระราชศรัทธาท่านำบูรณะพระพุทธรูปศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง และเพื่อให้ปรากฏเป็นเกียรติยศแก่พระเจ้า
หลานเธอพระองค์เจ้าโสมนัสวัฒนาวดี ซึ่งกาลต่อมาคือ สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พระมเหสีองค์แรก
ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สิ่งสำคัญในวัด ได้แก่ โลหะปราสาท หมายความว่าถึงคฤหาสน์ที่มียอดเป็นโลหะ ซึ่งโลหะปราสาทแห่งนี้
ได้รับยกย่องว่าเป็นโลหะปราสาทแห่งที่ ๓ ของโลกที่ยังคงสมบูรณ์ที่สุดและเหลือเพียงแห่งเดียวในโลก โดยองค์แรก
สร้างขึ้นในประเทศอินเดีย องค์ที่สองที่ประเทศศรีลังกา เมืองอนูราธปุระ ซึ่งทั้งสององค์ได้ปรักหักพังสูญสิ้น
ไปแล้ว

โลหะปราสาทวัดราชนัลดาราม วรวิหาร สร้างขึ้นด้วยพระราชศรัทธาในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า
เจ้าอยู่หัว ที่ทรงเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนาอย่างเปี่ยมล้น โดยทรงนำคติการสร้างโลหะปราสาทจากเรื่อง
มหาวงศ์ พงศาวดารลังกา ซึ่งว่าด้วยประวัติการประดิษฐานพระพุทธรูปศาสนาในลังกาประเทศครั้งแรก มาก่อสร้าง
ให้ลักษณะเป็นพุทธศิลป์อันสูงส่งแบบไทย เพื่อเป็นศรีสง่าแก่พระนครสืบไปภายหน้า โดยมีหมายให้สมเด็จพระ
เจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ (ทัต บุนนาค) ขณะยังเป็นพระยาศรีพิพัฒน์รัตนราชโกษา ดำรงตำแหน่งอธิบดีก่อสร้าง
ว่าช่างสิบหมู่และช่างศิลา เป็นแม่กองดำเนินการก่อสร้าง การออกแบบก่อนก่อสร้างได้เล่าขานกันว่า พระบาท
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ช่างเดินทางไปดูแบบโลหะปราสาท ณ ลังกาประเทศด้วย การก่อสร้างยัง
ไม่ทันแล้วเสร็จ ทำได้เพียงก่อโครงสร้างและโอบปูนบางส่วน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จสวรรคต
การก่อสร้างจึงค้างอยู่ ต่อมาแม้จะได้มีการต่อเติมบ้างในบางสมัย แต่ก็ได้บูรณปฏิสังขรณ์เสริมความมั่นคงแข็งแรง
ให้เป็นอาคารที่สมบูรณ์ในรัชกาลปัจจุบัน และเมื่อรัฐบาลสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า
เจ้าอยู่หัว เฉลิมพระเกียรติในมหามงคลสมัยครบ ๒๐๐ ปี พระบรมราชสมภพแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม
๒๕๓๓ แล้ว ได้ริเริ่มโครงการประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ โลหะปราสาท เพื่อให้เป็นพุทธสถานที่สมบูรณ์
สืบไป

ภาพปก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ในพระราชพิธี
บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ เจดีย์บุษบก โลหะปราสาท
เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔
โดย ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

สาร กรมศิลปากร

วารสารรายเดือน กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๔ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

ส

บ ข ศ
สิ ล ป าก ร

- ☐ กรมศิลปากร รับมอบอาคารที่ว่าการอำเภอยะรังหลังเก่า ๒
- ☐ ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา ครั้งที่ ๔ ณ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา ๓
- ☐ พช.สงขลา หลังจากปิดซ่อมแซมพร้อมเปิดให้เข้าชมแล้ว ๔
- ☐ กรมศิลปากร ขยายเวลาประกวดสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ถึง ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ ๔
- ☐ กรมศิลปากร จัดนิทรรศการศิลปะ "Splendor of Classic Russian Art" ๕
- ☐ กรมศิลปากร ทดสอบความพร้อมโรงละครแห่งชาติสุพรรณบุรี
เตรียมเปิดในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ๖

ก

ร ม ศ ล ป
ก ร ม ศ ล ป

- ☐ การเดินทางไปศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระสุพรรณกัลยา
ณ พระราชวังหลวงวดี ประเทศสหภาพพม่า ๗
- ☒ ประกาศหอสมุดแห่งชาติ
เรื่อง เหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำบัตรอนุญาตเข้าใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ ๑๑
- ☐ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ถิ่นกลาง จังหวัดภูเก็ต ๑๓
- ☐ รัฐบาลไทยส่งมอบห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านแก่นเกล้าธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ๑๖

ว

ง น ฐ
ว น ฐ

- ☐ วันสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ประจำเดือนสิงหาคม ๒๑

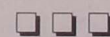
ที่ปรึกษา	กองบรรณาธิการ	ฝ่ายภาพและศิลปกรรม	จัดทำโดย
นายนิคม มุสิกคามะ	นางจุฑาทิพย์ โคตรประทุม	นายสิงห์คม บริสุทธิ์	ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
นายภิรมย์ จินะเจริญ	นางสาวศรีภัทรา หอมชื่น	นายชาญณรงค์ คงโคคา	สำนักงานเลขานุการกรม
นางกนกพร อรรถาภรณ์	นางสาวนารัตน์ พรหมน้อย	นางสาวรวาณี แจ่มนาม	กรมศิลปากร ถนนหน้าพระธาตุ
นายอารักษ์ สังหิตกุล	นางสาววันเพ็ญ พรเลิศวิ	นางสาวกรอุมา นุตะศรีนทร์	กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
นายวีระ โรจน์พจนรัตน์	นางสาวจุฑาทิพย์ หงษ์ทอง		โทร. ๒๒๒-๒๐๕๐
	นายลักขมณีนุ		๒๒๒-๓๔๖๔
บรรณาธิการอำนวยการ	นายชวลิต ประสันแพงศรี	ฝ่ายจัดการ	โทรสาร ๒๒๒-๐๙๓๔
นายจุมพล สอนเสริม	นางสาวปาริชาติ คำจู	นางเพียงใจ นุตะศรีนทร์	
	นางสาวณัฐภากร พลับประสิทธิ์	นายทวีศักดิ์ หามโสง	พิมพ์ที่
ผู้ช่วยบรรณาธิการ		นายบัณฑิต ศิริรัมย์	โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย
นางสาวอารีพร อำนาจกิจเจริญ		นางสาวน้ำฝน จินชวัน	โทร. ๒๗๒-๑๑๖๕-๗๒
		นายกฤษณ์ ทวีทิพย์	

กรมศิลปากร รับมอบ อาคารที่ว่าการอำเภอยะรังหลังเก่า

เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๒ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มอบอำนาจให้ นายอุดม ปัตตวงค์ ตำแหน่งนายอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ในฐานะผู้แทนของกรมการปกครอง เป็นผู้ส่งมอบอาคารที่ว่าการอำเภอยะรังหลังเก่า ซึ่งมีประวัติการก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ให้กับกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ โดย นายธราพงศ์ ศรีสุชาติ ผู้อำนวยการ

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ ๑๐ สงขลา ในฐานะผู้แทนของกรมศิลปากร เป็นผู้รับมอบเพื่อใช้เป็นศูนย์ข้อมูลและที่ทำการโครงการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณยะรัง จังหวัดปัตตานีต่อไป

เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๒ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ในขณะนั้น) นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ น่าน ได้มอบนโยบายให้ผู้บริหารการศึกษาของจังหวัดน่าน เห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ น่าน ว่าเป็นแหล่งการศึกษาด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่สำคัญของนักเรียน ควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนในพิพิธภัณฑสถานด้วย

ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา ครั้งที่ ๔

ณ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา

กรมศิลปากร ได้จัดกิจกรรมสัญจร “ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา” เพื่อการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในมรดกศิลปวัฒนธรรม และการประชาสัมพันธ์ภารกิจของกรมศิลปากรในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมสำหรับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ครั้งที่ ๔ จัดขึ้นที่โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา อ.เมือง จ.นครปฐม ในระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๒

สำหรับ “ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา” เป็นการจัตนิทรรศการมรดกศิลปวัฒนธรรมไทย โดย

เป็นกิจกรรมหมุนเวียนไปตามสถานศึกษาต่างๆ สำหรับกิจกรรมที่โรงเรียนศรีวิชัยวิทยาในครั้งนี้ มีหลากหลายรูปแบบและหลายหน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากร ที่ร่วมกันจัดแสดงนิทรรศการ อาทิ นิทรรศการภาพถ่าย การฉายวิดีโอ ฉายสไลด์ การสาธิตการแสดงโขน นาฏศิลป์และการแสดงดนตรี จากวิทยาลัย

นาฏศิลป์ การสาธิตการทำหัวโขนและการลงรักปิดทอง จากส่วนช่างสิบหมู่ การสาธิตการจารใบลาน และหนังสือเก่าทรงคุณค่า จากหอสมุดแห่งชาติ และการสาธิตการเก็บรักษา การดูแลเอกสารโบราณเก่าแก่ที่สำคัญ จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

นอกจากนี้ยังมีการขับเสภาและการบรรยายพิเศษเรื่อง “ทำนองไทยในวรรณกรรม” โดยครูแจ้ คัลยสีทอง ศิลปินแห่งชาติ และนายวัฒน์ บุญจับ กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรม

ศิลปากร และเรื่อง “คุณค่าศิลปวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันของเยาวชน” โดย นายสมฤทธิ์ ลือชัย สื่อมวลชน และรองกรรมการผู้จัดการ บริษัท คิด แอนด์ คิน จำกัด

พช.สงขลา หลังจากปิดซ่อมแซม พร้อมเปิดให้เข้าชมแล้ว

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา ได้ปิดทำการเพื่อซ่อมแซมตัวอาคารเป็นเวลา ๑ ปี ในขณะนี้ ได้ดำเนินการซ่อมแซมเรียบร้อยแล้ว สามารถเปิดให้ประชาชนที่สนใจเข้าชมได้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา เป็นโบราณสถานของชาติ มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบจีน มีอายุกว่า ๑๐๐ ปี ภายในจัดแสดงศิลปวัตถุที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ และของประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลปะ

ชาติพันธุ์วิทยา และยังมีการจัดแสดงศิลปโบราณวัตถุที่เกี่ยวกับตระกูล ณ สงขลา ซึ่งเป็นตระกูลเจ้าเมืองสงขลาในอดีตอีกด้วย

สำหรับผู้ที่จะเข้าชม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา เปิดให้บริการทุกวัน เว้นวันจันทร์-อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลาราชการ ประชาชนทั่วไปจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าชม คนละ ๑๐ บาท ส่วนชาวต่างชาติ คนละ ๓๐ บาท หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. (๐๗๔) ๔๔๓๔๖๑

กรมศิลปากร ขยายเวลาประกวด สถาปัตยกรรมท้องถิ่น ถึง ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๒

ดำเนินการตามมติคณะอนุกรรมการดำเนินงานและประสานงานวันอนุรักษ์มรดกไทย ได้ดำเนินการจัดประกวดแนวความคิดเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมท้องถิ่นของไทยทุกภูมิภาค เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการศึกษา

ค้นคว้าและสร้างสรรค์ รูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่เหมาะสม โดยกำหนดรับแบบวันสุดท้าย เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ นั้น

เนื่องจากมีผู้สอบถามรายละเอียดการประกวดเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อให้ผู้สนใจได้มีส่วนร่วมในการประกวดแนวความคิดเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมท้องถิ่นโดยทั่วถึงมากยิ่งขึ้น และมีโอกาส

สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการสืบสานเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมท้องถิ่นของไทย ซึ่งเป็นมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติ

กรมศิลปากร ทดสอบความพร้อม โรงละครแห่งชาติสุพรรณบุรี เตรียมเปิดในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

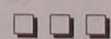
กรมศิลปากรเตรียมเปิดโรงละครแห่งชาติสุพรรณบุรี เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ โดยได้ทดสอบความพร้อมในวันเสาร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๒ เวลา ๑๓.๓๐ น. ก่อนพิธีเปิดอย่างเป็นทางการต่อไป

นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยว่า สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร ได้จัดสร้างโรงละครแห่งชาติเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก ๒ แห่ง คือโรงละครแห่งชาตินครราชสีมา และโรงละครแห่งชาติสุพรรณบุรี เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ในการสร้างโรงละครแห่งชาติทั้ง ๒ แห่งนี้ ใกล้จะเสร็จสมบูรณ์แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการประชุมของคณะกรรมการเพื่อหารายละเอียดในการกราบบังคมทูลเปิดอย่างเป็นทางการ

สำหรับในส่วนของโรงละครแห่งชาติสุพรรณบุรีนั้น ต้องการให้มีความสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน จึงมอบให้กรมศิลปากรจัดโครงการทดสอบความพร้อมขึ้น ในวันเสาร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ซึ่งการทดสอบครั้งนี้ กรมศิลปากรได้ประสานกับแขกผู้มีเกียรติและนักธุรกิจของจังหวัดนั้นๆ มาร่วมชม ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี สำหรับการแสดงที่จัดให้มีในการทดสอบนั้น มีการทดสอบการบรรเลงดนตรีสากล การร้อง การแสดงรีวิว รวมถึงการแสดงดนตรีพื้นบ้าน โดยศิลปินของกรมศิลปากรและศิลปินพื้นถิ่น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวต่อไปอีกว่า เมื่อเปิดโรงละครแห่งชาติทั้งสองแห่งขึ้นอย่างเป็นทางการแล้ว จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ มีโอกาสได้ชมและสัมผัสกับศิลปวัฒนธรรมไทยอันเป็นมรดกของชาติที่น่าหวงแหน

การเดินทางไปศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับพระสุพรรณกัลยา ณ พระราชวังหงสาวดี ประเทศสหภาพพม่า

งานเผยแพร่
เรียบเรียง

เมื่อวันที่ ๒๔-๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ กรมศิลปากร โดย อธิบดีกรมศิลปากร (นายนิคม มูลิกะคามะ) และนักวิชาการด้านต่างๆ ได้แก่ พลตรี ม.ร.ว. ศุภวัฒน์ เกษมศรี กรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๖ เชียงใหม่ นางสาวบุหลง ศรีกนก และนางสาวศุภลรัตน์ ธาราศักดิ์ จากกองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ รวม ๗ คน ได้ร่วมเดินทางไปศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระสุพรรณกัลยา จากหลักฐานเอกสารฝ่ายพม่า และจากการขุดค้นทางโบราณคดี ณ พระราชวังหงสาวดี ประเทศสหภาพพม่า

ในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม คณะทั้งหมดได้เข้าพบหารือขอราชการกับอธิบดีกรมโบราณคดีพม่า และนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีของพม่า รวม ๔ คน คือ นาย U Nyunt Han อธิบดีกรมโบราณคดีพม่า นาย U Win Han อธิบดีหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจ นาย U Myint Thein Swe อธิบดีกรม

สถาบันทางวัฒนธรรม Profferor Kyaw win คณะประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยย่างกุ้ง นาย U Thein Hlaing รองผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยด้านประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยย่างกุ้ง นาย U Thein Lwin ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ประจำกรมโบราณ-

คดี เมืองพระโค นาย U Tin Soe ผู้อำนวยการกอง ประจำกรมโบราณคดี และผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ กรุงย่างกุ้ง

ประเด็นหลัก ที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้แก่ (๑) เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระสุพรรณกัลยาและพระราชวงศ์ของไทยในสมัยอยุธยาตามที่ปรากฏในหลักฐานเอกสารฝ่ายพม่า และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างนักวิชาการไทย-พม่า (๒) การเจรจาทำความตกลงเรื่องโครงการความร่วมมือระหว่างนักวิชาการและนักโบราณคดีไทย-พม่า ในการขุดค้นและบูรณะพระราชวังหงสาวดี ซึ่งจะได้ตกลงทำสัญญากันในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง (๓) การเจรจาทำความตกลงเรื่องความร่วมมือทางวิชาการระหว่างไทย-พม่า ในอนาคต อาทิ ด้านการแลกเปลี่ยนเอกสาร การแลกเปลี่ยนนักวิชาการ และนักวิจัย เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า โดยฝ่ายไทยจะได้

จัดทำ Proposal เสนอให้พิจารณาร่วมกัน เพื่อที่แต่ละฝ่ายจะได้นำเสนอขอความเห็นชอบจากหน่วยงานที่บังคับบัญชาอีกครั้ง และ (๔) ฝ่ายไทยตกลงยืนยันการเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมประเทศสหภาพพม่า เดินทางมาเยือนประเทศไทย เพื่อศึกษาดูงานด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอื่นๆ

หลังจากนั้นในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ทั้งคณะได้เดินทางไปศึกษาข้อมูลและดูงานการขุดค้นทางโบราณคดี ณ พระราชวังเมืองหงสาวดี และในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ได้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกรุงย่างกุ้ง ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่สำคัญ อาทิ สีหاسبาลลังก์ของพระเจ้าอิบอ ซึ่งน่าจะมาจากพระราชวังเมืองมณฑลทะเลย์ เครื่องทองจากพระราชวังมณฑลทะเลย์ เสาไม้ฐานพระราชวังโบราณที่หงสาวดี และโบราณวัตถุที่สำคัญๆ อื่นๆ

ประวัติเมืองหงสาวดีและพระราชวังหงสาวดี

เมืองหงสาวดีได้รับการสถาปนาเป็นเมืองและเมืองหลวงของพม่า ๓ สมัย คือ

สมัยแรก เมืองหงสาวดีได้รับการสถาปนาขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๑๓๖๔ โดยชาวมอญ ๒ พี่น้องคือ Thamala และ Wimala

สมัยที่ ๒ พระเจ้าอู่ หรือ King Byinnya-U

ทรงย้ายเมืองหลวงจากเมาะตะมะมาอยู่ที่พะโคเมื่อปี พ.ศ. ๑๙๐๔ ตัวเมืองตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเมืองหลวงเดิม ชากกำแพงเมืองเก่ายังคงปรากฏให้เห็นที่ริมถนนสายพะโค-Thanutpin

สมัยที่ ๓ พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ แห่งราชวงศ์ตองอู ทรงสถาปนาอาณาจักรพะโค และย้ายเมืองหลวงจากตองอูมาอยู่ที่หงสาวดี ในปี พ.ศ. ๒๐๔๒

หลังจากพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้สวรรคตในปี พ.ศ. ๒๐๙๓ พระเจ้าบุเรงนอง

ทรงขึ้นครองราชย์สืบต่อมา และทรงสร้างเมืองหลวงแห่งใหม่ขึ้นทางทิศตะวันตกของเมืองหลวงเดิม มีชื่อเรียกว่า Hanthawady City ส่วนพระราชวังที่ประทับของพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง มีชื่อว่า Kanbawzathadi Palace เมืองหงสาวดีมีผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีกำแพงอิฐล้อมรอบตัวเมืองยาวจากเหนือจรดใต้ ๒,๖๐๐ เมตร และจากทิศตะวันออกจรดทิศตะวันตก ๒,๔๐๐ เมตร กำแพงเมืองแต่ละด้านมีประตู ๕ ประตู รวม ๒๐ ประตู ตั้งชื่อตามเมืองประเทศราชของพม่าในครั้งนั้น อาทิ Yodaya Gate, Muktama gate, Taninthayi Gate, Thienni Gate และอื่นๆ

ตัวพระตำหนักที่อยู่ภายในล้วนสร้างด้วยไม้ ปิดทองทุกหลัง องค์พระที่นั่งสำคัญๆ ได้แก่

- Lion Throne Hall หรือ Great Audience Hall
- Hamsa Throne Hall
- Conch Throne Hall
- Elephant Throne Hall
- Deer Throne Hall หรือ Sonthern Entrance Hall
- Lotus Throne Hall หรือ West Audience Hall
- Peacock Throne Hall หรือ Northern Entrance Hall

- Bee Throne Hall ฯลฯ

จากแผนผังพระราชวังหงสาวดีที่นักวิชาการฝ่ายพม่านำเสนอ ตัวพระราชวังหงสาวดีสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ ส่วนที่เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ อันประกอบด้วยตำหนักที่ประทับ ห้องพระโรงกลาง ห้องพระโรงเล็ก ห้องแต่งพระองค์ ห้องพระคลัง (ทอง, เงิน และทองเหลือง) และอื่นๆ ส่วนถัดมาคือ ตำหนักที่ประทับของพระมเหสีเอก (Chief Queen) ๓ องค์ และตำหนักที่ประทับของพระมเหสีรอง (Lesser Queen) อีก ๔๔ องค์

จากการศึกษาในแผนผังและดูซากพระราชวังโบราณได้ข้อสรุปเบื้องต้นร่วมกันว่า พระตำหนักที่พระสุพรรณกัลยาประทับเป็นพระตำหนักองค์หนึ่งในจำนวน ๕๑ องค์ ซึ่งพระเจ้าบุเรงนองสร้างพระราชทานสำหรับพระมเหสีเอกและพระมเหสีรองตามลำดับชั้นยศ โดยพระตำหนักของพระสุพรรณกัลยาอยู่ในหมู่พระตำหนักของพระมเหสีรองติดกับพระตำหนักของพระราชธิดาเจ้าเมืองต่างๆ ซึ่งแต่ละเมืองถวายเข้ามาเป็นบาทาวิจิตรการทั้งสิ้น

รายละเอียดของโครงสร้างพระตำหนักพระสุพรรณกัลยา ซึ่งนักโบราณคดีพม่าชุดสำรวจไว้เบื้องต้น ปรากฏซากของฐานพระตำหนักเป็นเค้าร่องรอยอยู่ ซึ่งจะได้มีการขุดแต่งบูรณะให้เห็นรูปทรงที่ชัดเจนต่อไป

ขณะนี้ทางการพม่าได้ขุดแต่งอาคารสำคัญๆ ในพระราชวังโบราณเสร็จแล้ว รวมทั้งสิ้น ๓ หลัง คือ Lion Throne Hall หรือ Great Audience Hall (ห้องพระโรงกลาง), Bee Throne Hall (ตำหนักที่ประทับ) และ Royal Treasury (พระคลังหลวง) โดยได้ขุดฐานไม้ของอาคารเดิมออกและก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ตรงบริเวณที่เดิม

หลักฐานด้านโบราณคดี

การดำเนินงานด้านขุดค้น ขุด

แต่ง และบูรณะโดยกรมโบราณคดี ประเทศสหภาพพม่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นพระราชวังบุเรงนอง ซึ่งมีได้ขุดค้นทั้งพื้นที่ ทำให้ไม่ได้หลักฐานแน่ชัดว่ากลุ่มอาคาร ซึ่งประกอบด้วยปราสาทราชมนเฑียร พระตำหนัก เป็นไปตามแผนผังที่ปรากฏในเอกสารโบราณหรือไม่ โดยเฉพาะกลุ่มพระตำหนักของพระมเหสีตามลำดับของฐานันดรศักดิ์และฐานะของประเทศราชยังมิได้ทำการขุดค้น เนื่องจากติดขัดปัญหาด้านพื้นที่ซึ่งปัจจุบันเป็นบ้านเรือนอาศัยของราษฎร รวมทั้งงบประมาณในการจัดการ ทั้งนี้ พื้นที่ที่มีการสันนิษฐานโดยนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดีไทยและพม่า ว่าจะเป็นที่ประทับของพระสุพรรณกัลยาก็อยู่ในพื้นที่ที่มีได้ทำการขุดค้นด้วย

หลักฐานเกี่ยวกับพระพุทธรูปหินทรายที่น่าจะเป็นหลักฐานสำคัญอย่างยิ่ง ที่อาจจะบอกถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับราชวงศ์ของกรุงศรีอยุธยา แต่เมื่อตรวจสอบพุทธศิลปะของพระพุทธรูปที่ตั้งแสดงอยู่ ณ พิพิธภัณฑ์สถานโบราณคดีของพระราชวังบุเรงนอง ซึ่งแสดงไว้ประมาณ ๓๐ องค์กล่าวได้ว่า

๑. เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ประทับนั่งขัดสมาธิราบ ฐานเชิงเรียบ ครองจีวรห่มเฉียง พระพักตร์ค่อนข้างกลม พระเนตรเหลือบมองต่ำ พระเศียรเรียบไม่มีชมวดพระเกศา พระเมาลีเป็นต่อมกลม พระรัศมีเป็นรูปคล้ายดอกบัว ข้อสังเกตของนักโบราณคดีฝ่ายไทยเห็นคล้อยตามฝ่ายพม่าว่า การ

ประกาศหอสมุดแห่งชาติ

เรื่อง เหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำบัตรอนุญาตเข้าใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ

หอสมุดแห่งชาติ ขอชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำบัตรอนุญาตเข้าใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ ดังนี้

๑. เพื่อเป็นมาตรการเบื้องต้นในการกั้นกรองให้ได้ผู้ใช้บริการที่มีความประสงค์จะเข้าใช้บริการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลในหอสมุดแห่งชาติอย่างแท้จริง เป็นการป้องกันกลุ่มมิจฉาชีพที่ปะปนแฝงเร้นมากับผู้ใช้บริการอื่นๆ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่น เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีกลุ่มมิจฉาชีพที่เข้ามาลักขโมยทรัพย์สินอันมีค่า ทั้งของผู้ใช้บริการและของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่เนื่องๆ จนกระทั่งหอสมุดแห่งชาติต้องขอความช่วยเหลือจากสถานีตำรวจนครบาลสามเสน ให้จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจมาดูแลความเรียบร้อยอยู่เสมอ

๒. รายละเอียดที่ผู้ขอใช้บริการกรอกในใบสมัครขอมีบัตรอนุญาตเข้าใช้บริการหอสมุดแห่งชาตินั้น จะนำมาบันทึกเข้าระบบคอมพิวเตอร์ เก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ของผู้ใช้บริการไว้ในฐานข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์สถิติผู้ใช้บริการ แยกประเภทระดับการศึกษาของผู้ใช้บริการ เพื่อนำไปช่วยในการวางแผนจัดงบประมาณ เพื่อการจัดซื้อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อทัศนวัสดุประเภทต่างๆ หนังสือตัวเขียน จารึก เป็นต้น ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนางานของหอสมุดแห่งชาติให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อรองรับจำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกปี และการรณรงค์เชิญชวนให้ผู้ไม่เคยมาใช้บริการ ได้มาใช้บริการของหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอีกทางหนึ่ง

๓. บัตรอนุญาตเข้าใช้บริการของหอสมุดแห่งชาติ หรือบัตรสมาชิกนั้น เมื่อจัดทำบัตรแล้ว เจ้าของบัตรสามารถนำไปเข้าใช้บริการที่หอสมุดแห่งชาติสาขาต่างๆ ได้ทั่วประเทศ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค บัตรอนุญาตจึงมีคุณค่าและมีคุณประโยชน์กับเจ้าของบัตรเป็นอย่างยิ่ง

๔. เนื่องจากหอสมุดแห่งชาติ ได้รับงบประมาณจำกัด มีความจำเป็นต้องประหยัดค่าใช้จ่ายทุกอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการของหอสมุดแห่งชาติให้มากที่สุด การทำบัตรที่เคยทำฟรี ไม่มีค่าธรรมเนียม ก็ต้องเก็บค่าธรรมเนียม เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ คือ ส่วนหนึ่งนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างพิมพ์บัตรอนุญาต จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการทำบัตรอนุญาต เช่น กรรไกร กาว ปากกา ดินสอ กระดาษอัดสำเนา ฯลฯ รายได้อีกส่วนหนึ่งนำไปเป็นค่าใช้จ่ายของทางราชการในหมวดต่างๆ ซึ่งหอสมุดแห่งชาติได้รับงบประมาณจำกัด ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายจริงในแต่ละเดือน ได้แก่ ค่าสาธารณูปโภค อาทิ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ฯลฯ ค่าตอบแทนในการจัดหาบุคลากรมาปฏิบัติงานเพิ่ม เพื่อให้เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งค่าล่วงเวลาในการปฏิบัติงานนอกเวลาด้วย เนื่องจากหอสมุดแห่งชาติเปิดให้บริการทุกวัน (ตลอดปี) ตั้งแต่วันจันทร์-วันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๙.๓๐ น. ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันหยุดชดเชย และค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและวัสดุทัศนูปกรณ์ต่างๆ

เงินรายได้จากการทำบัตรอนุญาต หอสมุดชาตินำส่งกองคลัง กรมศิลปากร เข้าบัญชี “เงินเพื่อประโยชน์การศึกษา” ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรับจ่ายเงินเพื่อประโยชน์การศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๔ ทุกวัน เว้นวันหยุดราชการ และจะขออนุมัติเบิกจ่ายในรายการข้างต้นดังกล่าว

หอสมุดแห่งชาติตระหนักในหน้าที่ภารกิจหลักที่ต้องเป็นแหล่งรวบรวมมรดกทางสติปัญญาของชาติและเป็นแหล่งให้บริการการศึกษา หาความรู้ และการค้นคว้า วิจัย ของนิสิตนักศึกษา นักวิจัย นักเรียน และประชาชนทั่วไป ตลอดจนพระภิกษุสามเณร อย่างดีที่สุด หอสมุดแห่งชาติมีความมุ่งมั่นที่จะพยายามจัดหา จัดสรร อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติทุกคน แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจอยู่ในภาวะวิกฤตเช่นนี้ หอสมุดแห่งชาติจึงต้องขอความร่วมมือจากผู้ใช้บริการทุกท่าน และหวังว่าทุกท่านควรจะภูมิใจที่ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือทางราชการอีกทางหนึ่ง หอสมุดแห่งชาติใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงขอประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กลาง จังหวัดภูเก็ต

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
เสด็จทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กลาง
และทอดพระเนตรการจัดแสดง
ภายในพิพิธภัณฑ

อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กลาง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กลาง ตั้งอยู่บริเวณสี่แยกอนุสาวรีย์ท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร ห่างจากอนุสาวรีย์ไปทางถนนสายป่าคลอกประมาณ ๒๐๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กลาง เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นท้องถิ่นที่มีเกียรติประวัติในการปกป้องเอกราชของชาติในสงครามเก้าทัพ สมัยต้นรัตนโกสินทร์นาม “กลาง” ได้รับการจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ชาติไทย เมื่อท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร ได้ประกอบวีรกรรมขับไล่ข้าศึกให้พ้นไปจากแผ่นดินไทยในปี พ.ศ. ๒๓๒๔

ในวาระครบรอบ ๒๐๐ ปี ศีกลาง คือในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ชาวจังหวัดภูเก็ตจึงได้ร่วมมือกับกรมศิลปากร ดำเนินการก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

กลางขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานเชิดชูเกียรติของสองวีรสตรี และเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมการจัดแสดงในความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ของจังหวัดภูเก็ตและพื้นที่ใกล้เคียงแถบชายฝั่งทะเลอันดามัน รวมทั้งเป็นสถานที่อนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมและสนับสนุนกิจการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กลาง ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ (โดยได้ก่อสร้างเพียงบางส่วนของโครงการ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ) แล้วเปิดดำเนินการเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กลาง เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๒

การพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ตาม โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำ เมือง

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ กรมศิลปากรได้จัดทำโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมืองขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประจำจังหวัดขึ้นใหม่ รวม ๕๔ แห่ง ในจังหวัดที่ยังไม่มีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และปรับปรุงยก ระดับมาตรฐานของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ที่มีอยู่เดิม ๑๖ แห่ง โดยพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง เป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่ปรับปรุง เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมืองด้วย

จากนั้นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่ ๑๒ ภูเก็ต จึงได้จัดทำร่างโครงการปรับปรุง พัฒนา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ตามโครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมืองขึ้น โดยเป็นโครงการต่อเนื่อง ๔ ปี ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๓๙-๒๕๔๒ ใช้งบประมาณดำเนินการทั้งสิ้น ๔๒,๗๐๐,๐๐๐.บาท สำหรับการก่อสร้างอาคารจัดแสดงเพิ่มเติม ๓ หลัง และก่อสร้างอาคารอื่นๆ ได้แก่ อาคารอเนกประสงค์ อาคารคลังศิลปโบราณวัตถุ ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามโครงการเต็มรูป ซึ่งนายอุดม สกุลพาณิชย์ สถาปนิก ได้ออกแบบไว้ รวมทั้งดำเนินการจัดแสดงนิทรรศการถาวรภายในห้องโถงใหญ่ และอาคารจัดแสดงทั้ง ๔ หลัง ให้ครอบคลุมลักษณะเนื้อหาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมืองตามนโยบายของกรมศิลปากร

ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำจังหวัดภูเก็ต และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ควร

ได้มาเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง เพื่อจะได้รู้จักภูเก็ตมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของศิลปวัฒนธรรมที่ควรเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งเดินทางมายังจังหวัดภูเก็ตปีละ ๒-๓ ล้านคน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำเสนอโครงการปรับปรุง พัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ตามโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประจำเมืองต่อคณะรัฐมนตรี โดยคาดว่าจะ หากคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอแล้ว จะมีผลกระทบในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล การปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง จะเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปโบราณวัตถุที่เป็นมรดกวัฒนธรรมทางจังหวัดภูเก็ตและของชาติ ตลอดจนข้อมูลวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดี และชาติพันธุ์วิทยา รวมทั้งความรู้ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสังคมด้านการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและทำนุบำรุงศาสนาของรัฐบาล

๒. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวจะทำให้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจของนักท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตให้มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์มากขึ้น โดยคาดว่าจะมีผู้เข้าชมในระยะแรกไม่ต่ำกว่า ๑๒๐,๐๐๐ คน/ปี ซึ่งจะมีผลทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

๓. ผลกระทบต่อสังคม พิพิธภัณฑ์ดังกล่าวจะเป็นสถานศึกษา นอกกระบบเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา ผู้เข้าชมจะได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งรวบรวมมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของท้องถิ่นและของชาติ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดจิตสำนึก เกิดความรัก ความหวงแหนในมรดกทาง

วัฒนธรรมของชาติ และช่วยกันรักษาให้คงอยู่สืบไป
ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๓๙ คณะ
รัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติโครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์
สถานแห่งชาติ กลาง จังหวัดภูเก็ต ตามที่กระทรวง
ศึกษาธิการเสนอ

การดำเนินงานตามโครงการในระยะเวลาที่ผ่านมา

- ปีงบประมาณ ๒๕๓๙ อธิบดีกรมศิลปากร
อนุมัติเงินกองทุนโบราณคดี ๗,๔๔๙,๙๑๓ บาท
สำหรับก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ ๑ หลัง

- ปีงบประมาณ ๒๕๔๐ ได้รับงบประมาณ
ตามโครงการสำหรับก่อสร้างอาคารจัดแสดงหลังที่
๒ ปรับปรุงการจัดแสดงภายในห้องโถงและอาคาร
จัดแสดงหลังที่ ๑ ที่มีอยู่เดิม ติดตั้งวิดีโอโปรเจคเตอร์
และผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ จำหน่ายแบบจัด
แสดงภายในอาคารจัดแสดง หลังที่ ๑-๔ รวมทั้ง
กิจกรรมอำนวยความสะดวก และการจัดเทศกาล
แสดงศิลปวัฒนธรรม

- ปีงบประมาณ ๒๕๔๑ ได้รับงบประมาณ
๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับก่อสร้างอาคารจัดแสดงหลัง
ที่ ๓ จัดแสดงนิทรรศการ “ศึกกลาง และเมืองกลาง-
ภูเก็ต สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น” ภายในอาคารจัด
แสดงหลังที่ ๒ (ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดแสดง คาด
ว่าจะเสร็จเรียบร้อยภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒)

แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

เนื่องจากในปีงบประมาณ ๒๕๔๑ โครงการ
ปรับปรุงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ได้รับงบ
ประมาณน้อยกว่าแผนงานที่ตั้งไว้และในปีงบประมาณ
๒๕๔๒ ไม่ได้รับงบประมาณจัดสรร ดังนั้นจึงทำให้
แผนการดำเนินงานที่ตั้งไว้ ระหว่างปี ๒๕๓๙-๒๕๔๒
ต้องขยายระยะเวลาออกไปจนถึงปีงบประมาณ ๒๕๔๔
จึงจะสามารถพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง

ได้แล้วเสร็จตามโครงการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

โดยปีงบประมาณ ๒๕๔๓ คาดว่าได้รับงบ
ประมาณ ๑๖,๖๔๔,๐๐๐ บาท สำหรับก่อสร้างอาคาร
จัดแสดงหลังที่ ๔ อาคารบริการนักท่องเที่ยว อาคาร
คลังศิลปโบราณวัตถุ และดำเนินการจัดแสดงภายใน
อาคารจัดแสดงหลังที่ ๓-๔ แล้วเสร็จสมบูรณ์

สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๔๔ เป็นการทำงาน
ในส่วนของสภาพภูมิทัศน์ ก่อสร้างถนน ทางเท้า
ลานจอดรถ ระบบไฟฟ้าภายนอกอาคาร และจัดแสดง
นิทรรศการกลางแจ้ง

ปัจจุบันแม้ว่าการดำเนินงานปรับปรุงพิพิธ-
ภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ยังไม่แล้วเสร็จตามโครง
การที่ตั้งไว้ แต่ก็สามารถเปิดให้บริการผู้เข้าชม
ในส่วนที่จัดแสดงไว้แล้ว ได้แก่ อาคารห้องโถงใหม่
และอาคารจัดแสดงหลังที่ ๑ ซึ่งเปิดให้บริการทุกวัน
ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์ และคาดว่าภายในเดือน
สิงหาคม ๒๕๔๒ เมื่อการจัดแสดงเรื่องศึกกลาง
เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาวภูเก็ต
ภายในอาคารจัดแสดงหลังที่ ๒ เสร็จเรียบร้อยแล้ว
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กลาง ก็สามารถเปิดให้
บริการผู้เข้าชมได้มากขึ้น และผู้เข้าชมจะได้รับสาระ
ความรู้เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับท้องถิ่นและความเพลิด
เพลินในการเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ ซึ่งถือว่าเป็นจุดประ-
สงค์สำคัญของการปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติ กลาง ในฐานะพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
ประจำเมืองภูเก็ต

□ □ □

รัฐบาลไทยส่งมอบห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านเกิน แก่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทรวงวิทย์ แก้วศรี

หอสมุดแห่งชาติ

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้ขอความช่วยเหลือมายังรัฐบาลไทย ในการพัฒนาและก่อสร้างห้องสมุดของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และโรงเรียนสร้างครูทั่วสปป.ลาว จำนวน ๑๑ แห่ง คือ ที่บ้านเกิน, หลวงพระบาง, สะหวันเขต, ปากเซ, ดงคำซ่าง, เชียงขวาง, ไชยะบุรี, สาละวัน, หลวงน้ำทา, พงศาสิ และมหาวิทยาลัยแห่งชาติที่ดงโคก กรมวิเทศสหการ จึงขอความร่วมมือมายังกระทรวงศึกษาธิการ ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญไปสำรวจข้อมูลศึกษาความเป็นไปได้และให้ความช่วยเหลือ

ในการนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้ง นายสวัสดิ์ อุดมโภชน (เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะ

กรรมการศึกษาเอกชน เป็นประธาน มีผู้เชี่ยวชาญอีก ๒ คน คือ นายทรวงวิทย์ แก้วศรี ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร และนายสมบุญณ์ แก่นตะเคียน ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี เดินทางไปสำรวจข้อมูลและศึกษาความเป็นไปได้ ระหว่างวันที่ ๕-๑๑ มีนาคม ๒๕๓๘ เมื่อคณะผู้เชี่ยวชาญเดินทางกลับประเทศไทยแล้ว ได้จัดทำรายงานเสนอกรมวิเทศสหการในเรื่องการให้ความช่วยเหลือ ข้อเสนอได้รับความเห็นชอบจากกรมวิเทศสหการ ภายใต้แผนงานความช่วยเหลือทางวิชาการไทย-ลาว และอนุมัติให้คณะผู้เชี่ยวชาญดำเนินงานต่อไป

เนื่องจาก สปป.ลาว มีปัญหาเรื่องการดำเนินงานห้องสมุดทั้งในด้านขาดแคลนบุคลากร และขาดแคลนด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และวัสดุสารนิเทศห้องสมุดทุกอย่าง จึงเห็นควรให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นก่อนใน ๒ เรื่องสำคัญ คือ

๑. การพัฒนาบุคลากรด้านห้องสมุดของสปป.ลาว ทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว โดยในระยะสั้นได้คัดเลือกเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสปป.ลาว ๑๔ คน เข้ามารับการฝึกอบรมหลักสูตร บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ระหว่างวันที่ ๑๙ สิงหาคม-๓ ตุลาคม ๒๕๓๙ เป็นเวลา ๔๕ วัน ใน

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข พร้อมด้วยคณะผู้แทนไทย เดินทางไปถึง คณะอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาวิทยาลัยครูบ้านเกิน ตั้งแถวปรบมือต้อนรับ

A large group of people, including men in military uniforms and women in traditional attire, are seated under a large tent for a formal event. A man in a light-colored uniform is speaking at a podium on the left. The audience is arranged in rows, and the setting appears to be outdoors.

๒. การก่อสร้างและปรับปรุงห้องสมุดของวิทยาลัยครูของลาวทั้ง ๑๐ แห่ง โดยเลือกปรับปรุงอาคารเรียนของวิทยาลัยครูหลวงพระบางให้เป็นห้องสมุดเป็นแห่งแรก และก่อสร้างอาคารห้องสมุดให้แก่วิทยาลัยครูบ้านแก่นเป็นแห่งที่สอง เพื่อให้เป็นโครงการนำร่อง และเป็นต้นแบบในการพัฒนาห้องสมุดของวิทยาลัยครูสปป.ลาว ก่อน

เฉพาะห้องสมุดวิทยาลัยครูหลวงพระบางนั้น ได้ปรับปรุงอาคารเรียนเป็นห้องสมุดพร้อมทั้งติดตั้งครุภัณฑ์ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก รวมทั้งจัดหาวัสดุการศึกษาและวัสดุสารนิเทศให้อย่างครบถ้วน ผู้เชี่ยวชาญได้เดินทางไปประจำครั้งสุดท้าย เพื่อดูแลการติดตั้งและจัดห้องสมุดและฝึกสอนเจ้าหน้าที่ ระหว่างวันที่ ๕-๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑ และประกอบพิธี

โดยมี ฯพณฯ ท้าวสมสะหวาด แต่งส่วยดี ร่องนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของลาว เป็นประธานรับมอบ

ส่งมอบอย่างเป็นทางการในวันที่ ๒๖
มีนาคม ๒๕๔๑ ผู้แทนไทยมี นายสวัสดิ์
อุดมโภชน์ เลขาธิการสำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาเอกชนเป็นหัวหน้า
คณะ ฝ่ายลาวมี ท้าวดวงดา บุณยะพันธ์
อธิบดีกรมก่อสร้างและบำรุงครูลาว
เป็นผู้แทนรับมอบ

สำหรับห้องสมุดวิทยาลัยครู
บ้านเกิน เริ่มก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นอาคารคอนกรีต เสริมเหล็ก ทรง
ไทยประยุกต์ หลังคามุงกระเบื้อง ขนาด
๒ ชั้น เนื้อที่รวม ๕๐๔ ตารางเมตร
เมื่อก่อสร้างเสร็จแล้วรัฐบาลไทยได้
จัดหาครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุการ

ศึกษาและวัสดุสารนิเทศส่งไปให้อย่างครบถ้วน โดยผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการทั้งสองคน เดินทางไปควบคุมดูแลการจัดห้องสมุดระหว่างวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๒ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เป็นเวลา ๔๕ วัน จนการทุกอย่างแล้วเสร็จ จึงเดินทางกลับประเทศไทย

ในการนี้ รัฐบาลไทยได้มอบหมายให้ ฯพณฯ นายกร ทัพพะรังสี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข พร้อมด้วยคณะ อาทิ นายประจวบ ไชยสาส์น รัฐมนตรีว่าการทบวงมหา-

ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีพร้อมด้วยคณะผู้แทนไทย-ลาว เข้าเยี่ยมชมภายในอาคารห้องสมุด โดยมี นายทรงวิทย์ แก้วศรี ผู้เชี่ยวชาญไทยประจำโครงการเป็นผู้บรรยายนำชม

วิทยาลัย นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พร้อมด้วย นางปวีณา หงสกุล รัฐมนตรีช่วย และนายพิทักษ์ อินทรวินัยนันท์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ดูแลกรมวิเทศสหการ) นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายกิตติพันธ์ กาญจนพิพัฒน์กุล อธิบดีกรมวิเทศสหการ และนายรังสรรค์ พหุลโยธิน เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์ พร้อมด้วยคณะผู้ติดตามอื่นๆ ตลอดจนหนังสือมวลชน

รวมประมาณ ๗๕ คน เดินทางไปประกอบพิธีส่งมอบห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านเกิน เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๒

ในการเดินทางไปประกอบพิธีส่งมอบครั้งนี้ กองทัพอากาศอำนวยความสะดวกจัดเครื่องบินโดยสารให้แบบไปเข้าเฝ้าฯ กลับ และตามกำหนดการในภาคเช้า ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และคณะเดินทางไปประกอบพิธีส่งมอบอาคารโรงพยาบาลโพธิ์ไหง่ ให้แก่ สปป.ลาว แล้วไปรับประทานอาหารมื้อกลางวัน

ที่เขื่อนน้ำจึม ในภาคบ่ายได้เดินทางไปประกอบพิธีส่งมอบอาคารห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านเกิน ระหว่างเวลา ๑๔.๐๐-๑๕.๓๐ น.

พิธีส่งมอบอาคารห้องสมุดดังกล่าว เริ่มด้วยผู้อำนวยการวิทยาลัยครูบ้านเกิน กล่าวต้อนรับ จากนั้น นายพิทักษ์ อินทรวินัยนันท์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวรายงานความเป็นมา จบแล้ว ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีก็กล่าวมอบ ฝ้าย สปป.ลาว มี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ (ท้าวสมสวัสดิ์ เติ้ง-

สวัสดิ์) เป็นประธานรับมอบและกล่าวตอบ ครั้นเสร็จพิธีการกล่าว ส่งมอบ-รับมอบแล้ว ประธานทั้งสองฝ่ายร่วมกันเปิดแพรคลุมป้ายชื่อห้องสมุด และตัดแถบแพรทางขึ้นอาคารห้องสมุดและเข้าเยี่ยมชมห้องสมุด โดยมี นายทรงวิทย์ แก้วศรี ผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการเป็นผู้บรรยายนำชม แล้วจะมีการมอบของที่ระลึก และประธานคณะผู้แทนไทยได้มอบทุนการศึกษาให้วิทยาลัยครูบ้านเกินเป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ กีบ ห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านเกินเป็นห้องสมุด

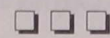
ฯพณฯ ท้าวสมสะหวาด เติ้งสะหวัด รองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศลาว
ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนไทยหลังพิธีรับมอบอาคารห้องสมุด

แห่งอื่นๆ ของสปป.ลาว คงจะ
ได้พิจารณาตามความจำเป็นและ
เหมาะสมต่อไป

โดยสรุปการให้ความช่วย
เหลือประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน
นอกจากเป็นการกระชับความสัม-
พันธ์ฉันพี่น้องให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
แล้ว ยังเป็นการสร้างความเข้าใจ
อันดีแก่ทุกฝ่าย โดยเฉพาะการ
ช่วยเหลือด้านห้องสมุดนั้นนับ
เป็นวิทยาทานอันประเสริฐเป็นการ
พัฒนาคนและพัฒนาประเทศโดย
เฉพาะชาวลาวโดยทั่วไปนั้นสามารถ
อ่านหนังสือไทยเข้าใจได้ จึงเป็น

ชุมชน มีหนังสือประมาณ ๓๐,๐๐๐ เล่ม พร้อมด้วย
อุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่นๆ และคอมพิวเตอร์
๓ เครื่อง ติดตั้งทั้งโปรแกรมภาษาไทย, ภาษาลาว

ประโยชน์อย่างมหาศาล

และภาษาตะวันตกอื่นๆ
เพียงพอที่จะให้บริการ
คณาจารย์ประมาณ ๗๐
คน และนักศึกษาประ-
มาณ ๕๐๐ คน ตลอดจน
ชุมชนบ้านเกินได้อย่าง
ทั่วถึง ค่าใช้จ่ายทุกอย่าง
ในการจัดสร้างที่รัฐบาล
ไทยให้ความช่วยเหลือ
โครงการนี้เป็นเงินประ-
มาณ ๑๐ ล้านบาท นับ
เป็นห้องสมุดต้นแบบ
แห่งแรกของ สปป.ลาว
ส่วนโครงการต่อเนื่องที่
รัฐบาลไทยจะให้ความ
ช่วยเหลือวิทยาลัยครู

ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วย รศ.ดร.ชนิกา ศิลปอนันต์
นางสาวสุจิตรา จิตรานูเคราะห์ ผอ.กต.สป. และนายทรงวิทย์ แก้วศรี
ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับเจ้าหน้าที่บริษัทโซมาภาอินฟอร์เมชันเทคโนโลยี
ซึ่งไปช่วยติดตั้งคอมพิวเตอร์ให้ หน้าบริเวณทางเข้าห้องสมุด

วันสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย เดือนสิงหาคม

กฤติกร กายราษฎร์

กอบวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

๑๖ สิงหาคม

วันประกาศสันติภาพของรัฐบาลไทยในสงครามโลกครั้งที่ ๒

เมื่อญี่ปุ่นสามารถสร้างแสนยานุภาพ ก้าวขึ้นเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศที่มีศักยภาพเป็นมหาอำนาจของโลก ก็มีความปรารถนาจะเข้ามาครอบครองมีอำนาจในดินแดนแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยขับไล่อิทธิพลเดิมของมหาอำนาจตะวันตกให้หมดสิ้นไป จึงตัดสินใจเข้าร่วมกับฝ่ายเยอรมนี และอิตาลี ทำการรบกับสหรัฐอเมริกา และอังกฤษเป็นผลให้การรบในทวีปยุโรป ได้ลุกลามมายังทวีปเอเชียขยายกลายเป็นสงครามมหาเอเชียบูรพา อันเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ ๒

วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ รัฐบาลสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิแห่งญี่ปุ่น ประกาศสงครามด้วยการเข้าโจมตีอ่าวเพิร์ล ฮาเบอร์ อันเป็นที่ตั้งฐานทัพใหญ่ที่สุดของสหรัฐอเมริกา ในภาคพื้นแปซิฟิก เป็นการเปิดฉากมหาสงครามเอเชียบูรพา เพราะในวันรุ่งขึ้นคือ วันที่ ๘ ธันวาคม ญี่ปุ่นก็ดำเนินยุทธวิธีการรบในรูปแบบจู่โจมโดยเคลื่อนกำลังพลทางเรือ ยกพลขึ้นบกพร้อมกันยังจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ของประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สหพันธรัฐมลายู แหลงอินโดจีน รวมทั้งประเทศไทย

ขณะนั้นคณะรัฐบาลไทย ซึ่งมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ตระหนักว่าถึงแม้กองทัพไทยจะต่อสู้อย่างเข้มแข็งและกล้าหาญเพียงใดก็คงจะไม่สามารถต่อต้านกำลังกองทัพของญี่ปุ่นได้ อาจทำให้เกิดการเสียเลือดเนื้อโดยไม่จำเป็น ประกอบกับพิจารณาเห็นว่า ทั้งอังกฤษและสหรัฐอเมริกาไม่มีนโยบายและไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือประเทศไทยอย่างเต็มที่ จึงตกลงใจยอมรับข้อเสนอของญี่ปุ่นยินยอมให้ใช้ประเทศไทยเป็นที่ผ่านก่อนเดินทางผ่านไปยังพม่า โดยให้คำมั่นเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะเคารพในเอกราชอธิปไตย และเกียรติศักดิ์ของไทย และมีการลงนามร่วมกันในสัญญาที่เรียกว่า “กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างไทยกับญี่ปุ่น” เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งทำพิธี ณ วัดพระศรีรัตนศาสดา-

ราม โดยนายกรัฐมนตรีไทยกับเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น

เมื่อทหารญี่ปุ่นจำนวนมากได้เข้ามาพำนักในประเทศไทยแล้ว กลับพยายามแทรกแซงกิจการภายในของไทย โดยร่วมกับคนไทยที่นิยมญี่ปุ่น สถานการณ์ต่างๆ ได้บีบบังคับให้ไทยต้องประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ในวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ และเพื่อป้องกันมิให้กองทัพไทยตกอยู่ภายใต้อำนาจของญี่ปุ่นโดยเด็ดขาด รัฐบาลไทยจึงตกลงกับรัฐบาลญี่ปุ่นที่จะส่งกองทัพไทยไปปฏิบัติการในพื้นที่ด้านสหรัฐไทยใหญ่หรือรัฐฉาน ขณะที่รัฐบาลไทยจำต้องร่วมมือกับญี่ปุ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีคนไทยไม่เห็นด้วยกับการกระทำเช่นนั้น จึงพยายามจะรวมตัวกันก่อตั้งหน่วยต่อต้านญี่ปุ่นขึ้นเรียกว่า ขบวนการเสรีไทย มีความมุ่งหมายหลักคือ สละชีพเพื่อกอบกู้เอกราชของชาติ ให้ความร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างเปิดเผยเพื่อทำลายอำนาจญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองในประเทศ และไม่ยอมตกเป็นเครื่องมือของพรรคการเมืองใด ขบวนการเสรีไทยประกอบด้วยบุคคลทั้งนักเรียน นักศึกษา ทหาร พลเรือนทั้งชายหญิง ทั้งที่อยู่ภายในประเทศและต่างประเทศ ประกอบด้วยผู้นำกลุ่มคือ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าเสรีไทยในสหรัฐอเมริกา หม่อมเจ้าศุภสวสดี สวัสดิวัตน์ หัวหน้าเสรีไทยในอังกฤษ และนายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าเสรีไทยในประเทศไทย

ขบวนการเสรีไทยใช้เวลาฝึกปฏิบัติงานในช่วงสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ถึงมกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ ก็เริ่มแยกย้ายไปปฏิบัติงานในหน้าที่และสถานที่ต่างๆ ในหลายประเทศ รวมทั้งในประเทศไทย สามารถทำประโยชน์ให้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตรในการช่วยเหลือทำลายล้างกองกำลังญี่ปุ่น ณ สถานที่ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ญี่ปุ่นยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตรรัฐบาลไทยโดยนายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี (๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ - ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘) ประกาศสันติภาพเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ มีใจความว่า ให้การประกาศสงครามต่อฝ่ายสัมพันธมิตร โดยรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นโมฆะ เนื่องจากมิได้เป็นไปตามเจตจำนงของชาวไทย ตลอดจนขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และต่อมาในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ศกเดียวกันนั้น รัฐบาลสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลอังกฤษ ก็ออกประกาศรับรองประกาศสันติภาพของรัฐบาลไทยฉบับนี้

วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ จึงเป็นวันสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทยวันหนึ่ง ด้วยเสมือนกับเป็นวันแห่งการประกาศให้นานาประเทศทั่วโลกได้รับรู้ว่าไทยยังคงความเป็นประเทศที่มีเอกราชและบูรณภาพ ในฐานะเป็นประเทศผู้ชนะสงคราม ทั้งนี้เกิดจากความสมัครสมาน

สามัคคีของคนไทยกลุ่มหนึ่งร่วมกันเสี่ยงชีวิตประกอบวีรกรรมอย่างกล้าหาญ เพื่อกอบกู้ชาติ ยามตกอยู่ในภาวะวิกฤต วีรกรรมของเหล่าเสรีไทยในครั้งนี้นับควรที่ชาวไทย จะจารึกไว้ตลอดกาล

๑๔ สิงหาคม

สุริยุปราคาที่ห้วยกอ

ในประวัติศาสตร์ของชาติไทย พระมหากษัตริย์มิได้ทรงเป็นแต่เพียงนักรบ และ นักปกครองเท่านั้น แต่ยังมีอีกหลายพระองค์ที่ทรงมีพระอัจฉริยภาพอันสูงส่งทางด้าน วิทยาการอันทันสมัย ดังเช่นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ที่ทรง คำนวณการเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงได้เป็นผลสำเร็จอย่างน่ามหัศจรรย์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชหฤทัยใฝ่การศึกษาในวิชาการต่างๆ ของทางตะวันตก โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับวิชาดาราศาสตร์ แม้วิชาโหราศาสตร์ก็ สนพระทัยศึกษาทั้งอย่างแบบไทย และอย่างแบบฝรั่ง พระปรีชาสามารถอันเป็นที่ประจักษ์ คือ ทรงใช้วิชาโหราศาสตร์สารัมภ์ไทย สารัมภ์มอญ และตำราอเมริกัน อังกฤษ หลายฉบับ คำนวณไว้ล่วงหน้าถึง ๒ ปี คือตั้งแต่ปีขาล พ.ศ. ๒๔๐๙ ว่าจะเกิดสุริยุปราคาเต็มดวง ครั้งแรกในกรุงสยาม ในเดือน ๑๐ ขึ้น ๑๑ ค่ำ ตรงกับวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ บริเวณละติจูด ๑๑ องศา ๓๔ ลิปดาเหนือ ลองติจูด ๙๙ องศา ๓๔ ลิปดาตะวันออก มีเส้นทาง โคจรที่จะทำให้เห็นหมดดวง ตรงบริเวณบ้านห้วยกอ เมืองประจวบคีรีขันธ์ ลงไปถึงเมือง ชุมพร เมื่อทรงนำผลการคำนวณเผยแพร่แก่บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านโหราศาสตร์ ปรากฏ ไม่มีผู้ใดเชื่อ ด้วยเห็นว่าผิดตำรา สมเด็จพระยาตากษัตริย์ราชานุภาพ ทรงมีพระนิพนธ์ ไว้ในหนังสือความทรงจำว่า

“เล่ากันว่า ทูลกระหม่อมทรงทรมานพระองค์ด้วยการคำนวณสุริยุปราคาครั้งนั้น มาก ตั้งแต่ก่อนเสด็จไปด้วยเกรงว่า จะพลาดพลั้งไม่เห็นมืดหมดดวง หรือไม่ตรงเวลา นาที่ทรงพยากรณ์ก็จะละอายพวกโหร เพราะทรงทราบอยู่ว่าไม่มีผู้ใดเชื่อ”

แต่พระองค์ก็มีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะพิสูจน์โดยการเสด็จพระราชดำเนินไป ทอดพระเนตรด้วยพระองค์เองพร้อมกับบรรดาผู้เชี่ยวชาญโหราศาสตร์ ทั้งพระภิกษุและ คฤหัสถ์ ทั้งยังมีพระบรมราชานุญาตให้รัฐบาลฝรั่งเศสส่งคณะผู้สังเกตการณ์มาจากปารีส รวมทั้งมีพระราชหัตถเลขาแนะนำนายอาลาบัสเตอร์ รองกงสุลอังกฤษ ประจำกรุงสยาม

ให้เชิญ เซอร์ แฮรี ออด ข้าหลวงใหญ่ประจำสิงคโปร์ และภรรยา มาเข้าเฝ้าฯ และชม
สุริยุปราคาครั้งนี้ด้วย

สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ได้รับพระบรมราชโองการ
ให้ดำเนินการสร้างค่ายหลวงและพลับพลาที่ประทับขึ้นที่บ้านหว่ากอ ซึ่งเป็นหมู่บ้านชายทะเล
เล็กๆ ห่างจากเมืองประจวบคีรีขันธ์ไปทางใต้ ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ขณะนั้นมีสภาพเป็น
ป่ารกทึบที่ชุกชุมด้วยไผ่ป่า ครั้นวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ จึงเสด็จพระราชดำเนินโดย
เรือพระที่นั่งอรรคราชวรเดช พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการบริพาร เสด็จประพาส
ตามสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางอาทิ เขาตะเกียบ เขาลาด หัวหิน จนกระทั่งถึงอำมมะนาว
จึงเสด็จพระราชดำเนินด้วยม้าพระที่นั่งมายังพลับพลาที่ประทับที่หว่ากอ ซึ่งอยู่ห่างกัน
ประมาณ ๒๐๐ เส้น ณ ที่นี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดงานเลี้ยงรับรองแก่บรรดาแขก
รับเชิญชาวต่างประเทศอย่างสมเกียรติ พร้อมกับมีการจัดเตรียมวาระที่จะดูสุริยุปราคา

รุ่งเช้าของวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ เป็นวันที่จะมีสุริยุปราคา ปรากฏท้องฟ้า
มีเมฆปกคลุมมืดครึ้มและฝนตกประปราย จนเวลาล่วงมาถึง ๑๐.๓๕ น. มีกระแสลมพัดพา
เมฆฝนไปจนหมดสิ้น แสงอาทิตย์เจิดจ้าท้องฟ้าแจ่มใส มองเห็นดวงอาทิตย์มีเงามืดของ
ดวงจันทร์จับริมขอบทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

เซอร์ แฮรี ออด ได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุถึงบรรยากาศขณะเกิดปรากฏการณ์
ธรรมชาติในครั้งนั้นว่า

“ในเวลา ๑๑ นาฬิกา ๒๐ นาที ท้องฟ้าทั้งหมดก็ดำคล้ำลง และวัตถุต่างๆ ซึ่งอยู่ไกล
ก็ปรากฏรูปมัวลง ทะเลก็เปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีม่วงแก่... เวลา ๑๑ นาฬิกา ๒๕ นาที มี
ความมืดจัด... ดวงดาวก็ปรากฏขึ้นทางสูงสุดของขอบฟ้าทางโน้นทางนี้... เวลา ๑๑ นาฬิกา
๓๐ นาที มีความมืดมากจนรูปหน้าคนซึ่งอยู่ในระยะ ๒-๓ ฟิต ก็สังเกตเห็นไม่ได้... ท้องฟ้ามืดราว
พรายเหมือนในเวลาสนธยาอย่างจัดแห่งราตรี”

สุริยุปราคาจับหมดดวงอยู่เป็นเวลา ๖ นาที ๒๕ วินาทีเศษ เงาของดวงจันทร์ก็เริ่ม
เคลื่อนออกจนกระทั่งพ้นจากปริมาตรของดวงอาทิตย์หมดสิ้นในเวลา ๑๓.๓๗ น. การณ์ได้
เป็นจริง ตามที่ทรงคำนวณไว้ทุกประการ ยิ่งความปราบปลื้มปิติโสมนัสแก่บรรดาข้าทูล
ละอองธุลีพระบาท ตลอดจนชาวต่างประเทศที่เข้าเฝ้าอยู่ ณ ที่นั้น

ด้วยพระปรีชาสามารถที่ทรงคำนวณสุริยุปราคาเป็นผลสำเร็จในครั้งนี้นำให้เกิดผลดี
ต่อประเทศชาติหลายประการ นับตั้งแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของคนไทยในยุคนั้น
ให้ก้าวสู่โลกวิทยาศาสตร์ยุคใหม่ เข้าใจในการเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ ที่สำคัญยังทำให้

ชาติมหาอำนาจทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสยอมรับนับถือในความสามารถของคนไทย นับว่า ได้ทรงดำเนินวิเทโศบาย นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์มานำการเมืองให้ประเทศ รอดพ้นจากการตกเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจเหล่านั้น นอกจากนี้ยังถือเป็นการ วิจัยทางวิทยาศาสตร์ครั้งยิ่งใหญ่ และครั้งแรกของไทย

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินกลับถึงพระนครแล้ว ทรงประหลาดด้วยพระโรคไข้มาลาเรีย พร้อมกับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ แม่แพทยหลวงจะพยายามถวายนการรักษา แต่พระอาการกลับยิ่งทรุดหนัก เสด็จสวรรคต เมื่อเวลา ๒๐ นาฬิกา ๑๑ นาที ในวันพฤหัสบดีที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ สิริรวมพระชนม- พรชชาติได้ ๖๔ พรรษา ท่ามกลางความโศกเศร้าของเหล่าพสกนิกร เป็นล้นพ้น

นับแต่นั้นมาค่ายหลวงหัววกอก็ถูกทิ้งร้าง เป็นที่น่าเสียดายที่พลับพลาที่ประทับและ ทำเนียบต่างๆ ก่อสร้างด้วยวัสดุชั่วคราว ได้แก่ ไม้ไผ่ ใบตาล จึงสูญสลายไปตามกาลเวลา จนกระทั่งสมเด็จพระบรมราชาที่ ๕ ทรงทราบว่า ยังมีแท่นฐานก่ออิฐถือปูน หลงเหลืออยู่บ้าง จึงโปรดให้รักษาไว้

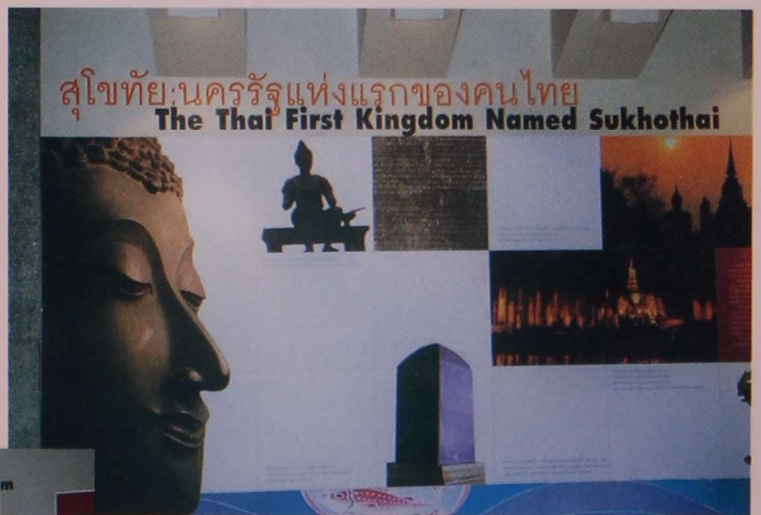
จากเหตุการณ์ในวันนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๑ ทำให้หัววกอหมู่บ้านเล็กๆ ชายทะเลแห่งนี้ เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติ และเป็นโบราณสถานของชาติที่เปรียบเสมือน เป็นห้องปฏิบัติการฟิสิกส์แห่งแรกของประเทศไทย ด้วยมีการพบซากโบราณสถาน ๕ แห่ง ซึ่งสันนิษฐานว่าก่อสร้างไว้สำหรับตั้งกล้องโทรทรรศน์ และวางเครื่องมือสำคัญต่างๆ อาทิ เครื่องวัดความเข้มสนามแม่เหล็ก เครื่องวัดความชื้นของบรรยากาศ เครื่องวัดอุณหภูมิ เครื่องตั้งเวลา ฯลฯ ซึ่งโบราณสถานเหล่านี้ กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ปัจจุบันอยู่ในบริเวณอาณาเขตของอุทยานประวัติศาสตร์ พระจอมเกล้า ตำบลคลองวาฬ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้ยังเป็นที่ประดิษฐาน พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในสภาพภูมิทัศน์ที่งดงาม พระบรมราชานุสาวรีย์แห่งนี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารได้เสด็จพระ- ราชดำเนินมาทรงวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕ และในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ ประชาชนชาวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะพร้อมใจ กันจัดพิธีบวงสรวงถวายนวราชสักการะเป็นประจำ ในฐานะที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวทรงได้รับพระราชสมัญญานามว่า “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย”

ประติมากรรมรูปพระนารายณ์
พร้อมเทพบริวาร โบราณวัตถุสำคัญ
ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อยุธยา

อาคารห้องโถงใหญ่ (Main Hall)
จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย
พัฒนาการอารยธรรมไทยยุคสมัยต่างๆ

การจัดแสดงภายในห้องโถงใหญ่ (Main Hall)

สลักเสลาลวดลาย... งานฝีมืออีกแขนง